

Turun ammatti-instituutti

Lukio- ja ammattiopetusjaosto

17.3.2021

Hannu Immonen

Oppivelvollisuuden suorittaminen

- Suomessa vakinaisesti asuvat lapset ovat oppivelvollisia.
- Oppivelvollisuus alkaa nykytilaa vastaavasti sinä vuonna, kun lapsi täyttää seitsemän vuotta, poikkeuksena perusopetuslain mukainen pidennetty oppivelvollisuus
- Oppivelvollisuus päättyy, kun nuori täyttää 18 vuotta tai kun hän suorittaa toisen asteen tutkinnon (ylioppilastutkinto tai ammatillinen tutkinto).
- Oppivelvollisella on perusopetuksen päättymisen jälkeen velvollisuus hakeutua toisen asteen koulutukseen. Hakeutumisvelvollisuus päättyy, kun oppivelvollinen saa opiskelupaikan ja aloittaa opinnot.
- Perusopetuksen jälkeen oppivelvollisuus suoritetaan ensisijaisesti lukiokoulutuksessa tai ammatillisessa koulutuksessa.

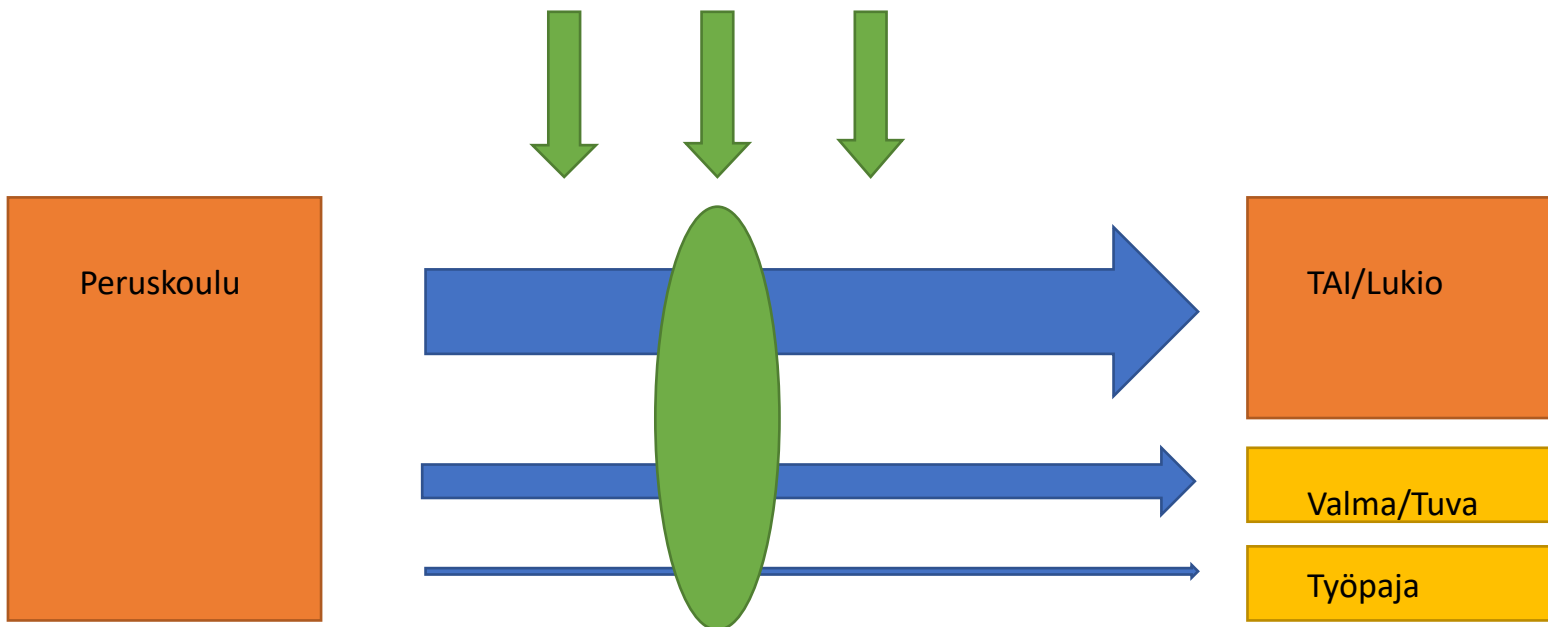
Oppivelvollisuutta voi suorittaa myös

- Tutkintokoulutukseen valmentavassa koulutuksessa
 - uusi koulutuskokonaisuus 1.8.2022 lähtien, tätä ennen nykyiset nivelvaiheen koulutukset
- Kansanopistojen oppivelvollisille suunnatussa koulutuksessa (OPH:n opetussuunnitelman perusteet 1.8.2021 lukien)
 - maahanmuuttajat, joilla puutteellinen kielitaito, myös kansanopistojen maahanmuuttajille suunnatussa koulutuksessa
- Työhön ja itsenäiseen elämään valmentavassa koulutuksessa (vaikeimmin vammaiset).
- Tietyissä tilanteissa aikuisten perusopetuksessa
 - 17-vuotiaat, joilla ei suoritettuna perusopetuksen oppimäärää tai maahanmuuttajalla puutteellinen kielitaito
- Saamelaiset Saamelaisalueen koulutuskeskuksen lukuvuosikoulutuksissa

Perusopetuksen järjestäjällä on velvollisuus ohjata ja valvoa oppivelvollisen hakeutumista perusopetuksen jälkeiseen koulutukseen perusopetuksen päättyessä, erityisesti perusopetuksen viimeisen vuosiluokan aikana. Sellaisella perusopetuksen oppimäärää suorittavalla oppilaalla, joka tarvitsee perusopetuksen jälkeisiin jatko-opintoihin hakeutumiseen liittyvää tukea, on oikeus saada opetussuunnitelman mukaisen oppilaanohjauksen lisäksi tarpeidensa mukaista henkilökohtaista oppilaanohjausta. Velvoite tarkoittaa perusopetuksen järjestäjille velvoitetta tarjota tehostettua henkilökohtaista oppilaanohjausta sellaisille oppilaille, joilla havaitaan perusopetuksen jälkeisiin jatko-opintoihin hakeutumiseen liittyvää tuen tarvetta vuosiluokilla 8 ja 9.

Yhteisvalintaprosessi (haku, valinta, jälkihaku)

Hakeutumisvelvollisuus tulee voimaan 1.1.2021. Oppivelvollisen on hakeuduttava ennen perusopetuksen viimeisen vuosiluokan päättymistä toisen asteen koulutukseen, nivelvaiheen koulutukseen tai muuhun oppivelvollisuuden piiriin kuuluvaan koulutukseen. Oppivelvollinen voi hakeutua koulutukseen valtakunnallisten hakumenettelyiden kautta (yhteishaku) tai muutoin. Jos oppivelvollinen ei saa opiskelupaikkaa yhteishaussa, hakeutumisvelvollisuus jatkuu niin kauan kunnes oppivelvollinen saa koulutuspaikan. Hakeutumisvelvollisuudesta säädetään oppivelvollisuuslain 10 §:ssä.

Työpajat voivat kuitenkin toimia koulutuksen suorittamisen oppimisympäristönä, eli oppivelvollisuuteen kuuluvaa koulutusta voi suorittaa myös työpajatoiminnassa, jos asiasta on sovittu koulutuksen järjestäjän, oppivelvollisen ja työpajan kesken.

Toisen asteen koulutuksen maksuttomuus (1)

- Oppivelvollisuutta laajennettaessa laajenee opiskelijan oikeus maksuttomaan toisen asteen koulutukseen.
- Opiskelijalla maksuttomia ovat
 - opetus (nykyisinkin maksutonta)
 - päivittäinen ruokailu (nykyisinkin maksutonta)
 - opetuksessa tarvittavat oppikirjat ja muut materiaalit
 - opetuksessa tarvittavat työvälineet, -asut ja -aineet
 - lukion oppimäärän päätteeksi suoritettavan ylioppilastutkinnon suorittamiseksi edellytettävät 5 koetta sekä niiden osalta hylättyjen kokeiden uusiminen
 - vähintään seitsemän kilometrin pituiset koulumatkat (toteutetaan nykyisen koulumatkatukijärjestelmän puitteissa)
 - joissakin erityistapauksissa myös majoitus- ja matkakustannukset (lähin oppilaitos yli 100 km)

Toisen asteen koulutuksen maksuttomuus (2)

- Tarkoituksena on, että jokainen perusopetuksen päättävä nuori voi suorittaa toisen asteen tutkinnon täysin maksuttomasti.
 - Kahta tutkintoa samanaikaisesti suorittavien osalta maksuttomuus päättyy, kun opiskelija on suorittanut sekä ammatillisen tutkinnon että ylioppilastutkinnon.
- Oikeus maksuttomaan toisen asteen koulutukseen kestää sen kalenterivuoden loppuun, kun opiskelija täyttää 20 vuotta, ellei opiskelija tätä ennen suorita tutkintoa.
 - Kun opiskelija 16-vuotiaana siirtyisi perusopetuksesta toiselle asteelle, hänellä olisi lähtökohtaisesti 4,5 vuotta oikeutta maksuttomaan koulutukseen.
- Maksuton toisen asteen koulutus koskee ensimmäisen kerran niitä nuoria, jotka päättävät perusopetuksen keväällä 2021(vuonna 2005 syntyneet) ja tulee voimaan ikäluokka kerrallaan.
 - Aiemmat ikäluokat eivät ole oikeutettuja esityksen mukaiseen maksuttomaan toisen asteen koulutukseen.
 - Maksuton toinen asteen koulutus ei koske myöskään niitä opiskelijoita, jotka eivät ole oppivelvollisuuslain mukaan oppivelvollisia tai jotka aloittavat toisen asteen tutkinnon suorittamisen vasta yli 20-vuotiaana.

Opetushenkilöstön kuuleminen (18 §)

- Koulutuksen järjestäjän tulee kuulla opetushenkilöstöä ennen oppimateriaalien sekä työvälineiden, -asujen ja -aineiden hankkimista
- **Opetushenkilöstön vaikutusmahdollisuuksien turvaaminen**
 - Oppikirjat/digitaaliset materiaalit: kirjavälityksen kautta (kilpailutettu)
 - Työasut: vuokravaatteet käytössä ja sopimuksessa optio
 - Työvälineet: sopimustoimittajat, hankintojen kilpailutukset joissa huomioitava 4 vuoden jakso hankinnassa (raja 60.000€)
 - 2-tutkinnon opiskelijoille sama tietokone kuin lukioissa 130 kpl tilattu
 - Peruskoulusta vapautuvat pc:t (n.1500 kpl) siirtyvät TAI:lle, jossa opiskelijoiden työnä vaihdetaan käyttöjärjestelmäksi chrome book, ei kustannuksia ja vastaa hyvin kestävään kehitykseen
 - Edellä olevien kokonaisuuksien kartoitus yksiköissä työn alla
 - Valtio on luvannut korvata maksuttomuudesta aiheutuvat lisäkustannukset koulutuksen järjestäjille

Lukio- ja ammatillisen koulutuksen järjestäjän velvoitteet - uudet ja laajenevat tehtävät

**Keskei-
simmät
lisäkus-
tannukset
vuonna 2021**

- Oppimateriaalit
- Työvälineet, -asut ja -aineet
- Tietokoneet
- Hankinta, huolto ja ylläpito

Huom!
Koulumatkat KELAn
koulumatkatukena;
ei koulutuksen järjestäjän
vastuulla!

Valtion TA-esitys 2021:

Valtionosuus ammatilliseen koulutukseen **4,9 milj. €**

Valtionosuus lukiokoulutukseen **10,45 milj. €**

Oppivelvollisuuden laajentuminen merkitsee
kunnalle uusia tehtäviä ja velvoitteita
perusopetuksen järjestäjänä, asuinkuntana ja
eri koulutusmuotojen järjestäjänä

Uudistuksen määrärahat

- Julkisen talouden suunnitelma kehyskaudella 2021-2024:
 - vuonna 2021 yhteensä 27 milj. eur (22 milj. eur)
 - vuonna 2022 yhteensä 65 milj. eur
 - vuonna 2023 yhteensä 102 milj. eur (107 milj. eur)
 - vuonna 2024 yhteensä 129 milj. eur
- Määrärahat lisääntyvät vuositasolla ”tasaisen kasvun periaatteella”
 - ensimmäistä vuotta hieman etupainotettu (täydentävä talousarvio)
 - täysimääräinen lisäys v. 2024 lähtien, jolloin uudistuksen piirissä kolme ikäluokkaa
- Kuntien uudet tehtävät korvataan 100-prosenttisesti valtionosuusrahoitteisesti
 - kuntien lakisääteinen rahoitusosuus ei nouse
 - valtionosuusjärjestelmä yleiskatteellinen ja laskennallinen

Uusien tehtävien rahoitus

- Perusopetus
 - otetaan huomioon kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetussa laissa tarkoitetun valtionosuusprosentin laskennassa
- Lukiokoulutus
 - kustannukset otetaan huomioon keskimääräisessä yksikköhinnassa
 - muutetaan rahoituslaissa säädettyä kuntien rahoitusosuutta, v. 2024 kuntien rahoitusosuus 52,21 % (nyt 57,3 %)
 - nostaa lukiokoulutuksen keskimääräistä yksikköhintaa kaikilla lukiokoulutuksen järjestäjillä
- Ammatillinen koulutus
 - määrärahassa kuntien rahoitusosuus v. 2017 tasossa (rahoituslaki 9 a §)
 - rahoitusasetuksessa säädetään oppivelvollisuuden korotuskertoimesta (0,06), jolla lisärahoitus kohdennetaan niille järjestäjille, joilla oppivelvollisuusikäisiä opiskelijoita (kohderyhmän toteutuneet opiskelijavuodet)